

Prof. dr hab. Elżbieta Stadtmüller
Instytut Studiów Międzynarodowych i Bezpieczeństwa
Uniwersytet Wrocławski

Wrocław, 14.11.2024

Recenzja dysertacji doktorskiej pani mgr Aleksandry Jargiełło
Polityka narkotykowa Meksyku,
napisanej pod opieką dr hab. Katarzyny Krzywickiej, prof. UMCS

Dysertacja pani mgr Aleksandry Jargiełło dotyczy polityki narkotykowej Meksyku, czyli odpowiedzi państwa na problemy związane z produkcją, rozpowszechnianiem, spożyciem narkotyków i przestępczością. Jednak ta analiza, choć skupiona na wybranym państwie, mieści się w bardzo szerokim spektrum ważkich zagadnień dotyczących polityki wewnętrznej oraz międzynarodowych relacji. Można tu wskazać na zmianę paradygmatu bezpieczeństwa - poszerzanie jego zakresu; globalne problemy wzmacniane przez globalizację; rosnącą transgraniczność i zmiany technologiczne; postępującą instytucjonalizację, ale wciąż niewydolne prawo i dyskusyjną przewagę tych lub innych narracji i interesów w jego kształtowaniu. W polityce wewnętrznej państw jest widoczna 'ideologizacja' pewnych problemów – wykorzystywanie ich w sporach wewnętrznych, obiecywanie lub podejmowanie się radykalnych działań jako udowodnienia siły i skuteczności władzy, co jest wzmacniane przed media. To stanowi szeroki kontekst także dla analizy kwestii substancji psychoaktywnych i polityki narkotykowej. Niemniej istotny, zarówno badawczo jak i w praktyce, jest i sam problem radzenia sobie na poziomie państwowym i międzynarodowym z uzależnieniami. Potrzebna jest oparta na danych, a nie wyobrażeniach, analiza naukowa, która może być podstawą rekomendacji dla decydentów. Niewątpliwie kwestia 'narkotyków' należy do tych zagadnień, które wymagają naukowej weryfikacji, zarówno co do skali zagrożeń jak i skuteczności metod podejmowanych dotąd przez państwa. Jeśli wziąć pod uwagę wskaźniki stopnia szkodliwości społecznej i kosztów, to uzależnienie od alkoholu, cukru i nadmiernej ilości jedzenia wyprzedza spożycie i problemy z narkotykami. Wątpliwa co do pozytywnych rezultatów okazała się też prohibicja – generująca przestępczość, tak niegdyś w odniesieniu do alkoholu, jak obecnie do innych substancji psychoaktywnych (dlatego pewnie karalność więzieniem spożywania w nadmiarze cukru nie jest wskazana). Wiąże się to również z

zagadnieniem wolności i praw człowieka – jednak zarówno tych, którzy są konsumentami i mogą być uzależnieni, jak i tych, którzy ponoszą konsekwencje tej sytuacji.

A zatem, podjęte przez Doktorantkę zagadnienie zasługuje w mej ocenie na naukową analizę i jest tematem ważnym, aktualnym i dającym pole dla oryginalnych wniosków.

Cele i założenia metodologiczne dysertacji

Pani Aleksandra Jargiełło nakreśliła we Wstępie do swej dysertacji wyraźnie cel główny swojej analizy, o którym była już mowa powyżej. Ramy czasowe obejmują lata 2006 – 2024, na które przypadły prezydentury Felipe Calderona (2006-2012), Enrique Peña Nieto (2012-2018) i Andresa Manuela Lopeza Obradora (2018-2024). Uzasadnieniem, przekonującym, dla tego okresu badań, jest dynamika rozwoju problemu narkotykowego i polityki wobec niego. Meksyk, jako obiekt badań, jest też jednym z logicznych wyborów, wśród państw borykających się z tym problemem na największą skalę. Autorka zadeklarowała też ambicje zrealizowania celów pobocznych, choć nie mniej istotnych niż monograficzne opracowanie tematu polityki narkotykowej Meksyku, a mianowicie, uporządkowanie siatki pojęć związanych z polityką narkotykową a także pokazanie, jak zachodzi sekurytyzacja problemów w polityce wewnętrznej i międzynarodowej i jakie znaczenie odgrywa reżim międzynarodowy. Sformułowała kilka pytań badawczych, będących podstawą dla głównej hipotezy dysertacji, czyli, że: „polityka narkotykowa Meksyku podlega ewolucji uwarunkowanej czynnikami wewnętrznymi i zewnętrznymi i jest realizowana w ramach dwóch procesów: sekurytyzacji organizacji przestępczości narkotykowej i desekurytyzacji substancji psychoaktywnych”. Dobrym, bo porządkującym badania i narrację o nich, zabiegiem metodologicznym, było przyjęcie hipotez pomocniczych, weryfikowanych w ramach analizy zawartej w kolejnych rozdziałach pracy. Poniżej przytaczam te hipotezy, jednak nie tyle w celu by streszczać zawartość pracy, ale odnieść się do ich nośności i procesu weryfikacji.

Pierwsza z nich: „problem narkotykowy Meksyku wynika z działalności organizacji przestępczości zorganizowanej, które czerpią zyski z narkobiznesu, przy czym wpływ na rozwój rynku narkotykowego mają głównie czynniki zewnętrzne, zaś na rozwój organizacji przestępczych czynniki wewnętrzne”, została zweryfikowana wg autorki rozprawy pozytywnie, z czym się zgadzam. Wniosek ten został dobrze uzasadniony w danych statystycznych i raportach. Druga zakłada, że „międzynarodowy reżim kontroli narkotyków jest jednym z głównych czynników zewnętrznych, który wpływa na kształtowanie polityki narkotykowej Meksyku”. Autorka też może uznać, że potwierdziła znaczenie tego czynnika,

choć słusznie szeroko rozpisuje się nie tylko o samych konwencjach i obowiązujących normach, ale też o decydującym wpływie na ich kształt Stanów Zjednoczonych. Kolejna hipoteza się z tą rolą USA wiąże, głosząc, że „model redukcji podaży jest dominującym komponentem w polityce narkotykowej Meksyku, realizowanym we współpracy ze Stanami Zjednoczonymi”. W tym przypadku udało się znaleźć wiele argumentów na rzecz dominacji tej koncepcji w polityce Meksyku, także pod naciskiem USA, które stały od czasów R.Nixona na takim stanowisku. Czwarta hipoteza,; „organizacje społeczeństwa obywatelskiego są głównym podmiotem inicjującym i realizującym zmiany polityki narkotykowej Meksyku w kierunku jej liberalizacji” też została pozytywnie zweryfikowana. Niewątpliwie to CSO należą do podmiotów inicjujących dyskusję i zmiany w zakresie analizowanej polityki, wysuwając argumenty o nieskuteczności prohibicji, rozwiązań siłowych i naruszaniu praw człowieka. Ten oddolny ruch wyrasta też z oceny sytuacji, do której odnosi się hipoteza ostatnia: „polityka narkotykowa Meksyku wpłynęła na ewolucję organizacji przestępczości narkotykowej, doprowadziła do wzrostu przemocy w państwie i militaryzacji bezpieczeństwa publicznego”. Lata skupiania się na ograniczaniu podaży i używaniu siły nie zmniejszyły rynku narkotyków a jak Autorka pokazuje w ostatnim rozdziale swej pracy – doprowadziły do aktów przemocy w różnych konfiguracjach ich uczestników. Wracając do hipotezy głównej – w tym przypadku należy się zgodzić również z Autorką rozprawy, że została udowodniona częściowo. Niewątpliwie polityka narkotykowa Meksyku jest warunkowana różnymi czynnikami i doprowadziła do sekurytyzacji przestępczości zorganizowanej, natomiast desekurytyzacja substancji psychoaktywnych nie nastąpiła, mimo skromnych prób podejmowanych przez Nieto i Obradora w kraju i na forum międzynarodowym.

Przechodząc do zaproponowanych przez panią Doktorantkę ram teoretycznych i metod oraz zastosowanych narzędzi badawczych – oceniam, że są przemyślane i co najważniejsze. rzeczywiście pojawiły się w konstrukcji i analizie badawczej. Odniosę się tu do przyjętych teorii. Pierwszą z nich jest teoria sekurytyzacji mieszcząca się w bliskim mi podejściu konstruktywistycznym i pracach szkoły kopenhaskiej. Słusznie Autorka podkreśla, że ta zauważona już wiele lat temu tendencja w polityce i narracji nasila się, obejmując nowe dziedziny naszego życia, które stają się sferą bezpieczeństwa narodowego/państwowego a zatem i inne podmioty oraz środki zaczyna się stosować (np. migranci, media i nowe technologie, ekologia). Bez wątplenia, kwestia narkotyków podlega temu procesowi od długiego okresu i Autorka rozprawy w III i IV rozdziale umiejętnie pokazała, jak to wygląda w Meksyku i jego polityce bezpieczeństwa narodowego. Jak to opisuje teoria sekurytyzacji,

kluczowa jest tu narracja liderów politycznych, społecznych, mediów używających nie tylko argumentów, ale przede wszystkim języka 'walki, wojny, zagrożenia'. Co przekłada się potem na dokumenty, decyzje sformułowane w tym samym duchu. Takie cytaty z wypowiedzi prezydentów znalazły się w pracy, choć może by się przydało przytoczyć więcej sformułowań tego typu, by lepiej podbudować założenie o wykorzystaniu elementów krytycznej analizy dyskursu w pracy.

Druga teoria, reżimów międzynarodowych, pomogła w analizie wpływu instytucji i prawa międzynarodowego na politykę Meksyku. A też, o czym była mowa powyżej przy jednej z hipotez, na zwrócenie uwagi na rolę hegemonu w kształtowaniu tego systemu. Nie mam zastrzeżeń co do wyboru i analizy w jej ramach. Chcę jedynie zasugerować jako możliwość w dalszych badaniach tego zagadnienia, jeśli będą miały miejsce, rozważenie przydatności tzw. teorii kompleksowych reżimów (regime complex theory), w ramach której wydaje się, że można by dobrze analizować tendencję do wyłamania się z obowiązującego reżimu w zakresie kontroli narkotyków. Autorka zwraca uwagę na nią, wskazując na kraje, które nie wypowiadając konwencji podejmują działania na rzecz regulacji dostępu do np. marihuany, tworząc różne konstrukty prawne na swój użytek. Autorka też wspomina o argumentach wiążących kwestie polityki narkotykowej z wolnościami i prawami człowieka – to z kolei pozwala łączyć reżimu narkotykowego z innym, międzynarodowym reżimem. Jak wszystkie koncepcje z ostatnich lat, i ta teoria jest rozwijana i modyfikowana, wpisując się w wciąż płynną kwestię 'governance'u międzynarodowego'. Podaje tu kilka prac przydatnych pod tym kątem, pokazującym też ewolucje tej koncepcji. Alter, K. J., & Meunier, S. (2009). The Politics of International Regime Complexity. *Perspectives on Politics*, 7(1), 2009, 13–24 i po 10 latach: Alter., K. J., & Raustiala, K. (2018). The Rise of International Regime Complexity. *Annual Review of Law and Social Science*, 14(1), 329-349; Gómez-Mera, L., Morin, J. F., & Van De Graaf, T. (2020). Regime Complexes. In F. Biermann & R. E. Kim (Eds.), *Architectures of Earth System Governance: Institutional Complexity and Structural Transformation* (pp. 137-157). Cambridge University Press; Orsini, A., Morin, J. F., & Oran, Y. (2013). Regime Complexes: A Buzz, a Boom, or a Boost for Global Governance? *Global Governance*, 19(1), 27-39; Thurner, S., Hanel, R., & Klimek, P. (2018). *Introduction to the Theory of Complex Systems*. Oxford University Press; Kuyper, J. (2014). Global Democratization and International Regime Complexity. *European Journal of International Relations*, 20(3) 620–646.

Widzę w bibliografii jeden z artykułów J. Collinsa, z 2021 r., przydatne też mogą być jego teksty z 2020 r.: Collins, J. (2020). *The Fragmentation and Development of a Global Drug Control*

Regime Complex. Working Paper. Retrieved April 8, 2023, from https://drugs-disorder.soas.ac.uk/wp-content/uploads/2021/02/The-fragmentation-of-international-drug-policy_Final-1.pdf, i Collins, J. (2020). A Brief History of Cannabis and the Drug Conventions. *American Journal of International Law*, 114, 279-284.

Konstrukcja i podstawa bibliograficzna pracy

Struktura dysertacji łączy bardzo dobrze ujęcie problemowe i chronologiczne. Ich zastosowanie jest logiczne i wydaje się optymalne. Od razu też zaznaczę, że udanymi zabiegami konstrukcyjnymi są oba - krótkie wprowadzenie do każdego rozdziału, będące jasną zapowiedzią jego treści oraz podsumowanie każdego rozdziału, zawierające wnioski. Rozdziały poprzedza Wstęp do pracy, który zawiera wszystkie niezbędne elementy, o których już była mowa powyżej.

Autorka podzieliła pracę na pięć rozdziałów. Odniosę się teraz do ich zawartości i jakości merytorycznej. Pierwszy rozdział został poświęcony ujęciom badawczym i teoretycznym. Autorka rozważa zagadnienia definicyjne i klasyfikacje występujące w literaturze oraz dokumentach w odniesieniu do kluczowych dla pracy pojęć jak 'narkotyki' i ich synonimy, 'polityka narkotykowa', 'polityka antynarkotykowa' – przy czym opowiada się za każdym razem klarownie na rzecz któregoś z ujęć, argumentując przekonująco dlaczego je wybiera. Poświęca też uwagę teoretycznym aspektom polityki narkotykowej i jej modelom: redukcji podaży, redukcji popytu i redukcji szkód. Jest to bardzo istotne, bowiem te modele mają być osią jej analizy w innym rozdziale. W pierwszym podrozdziale niniejszego rozdziału wyjaśnia szerzej obie wykorzystywane teorie: sekurytyzacji i reżimów międzynarodowych, do czego odniosłam się powyżej.

W drugim rozdziale Autorka skoncentrowała się na analizie uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych polityki narkotykowej Meksyku. W pierwszej jego części używając metody historycznej przedstawiła chronologicznie, od czasów prekolumbijskich po okres transformacji demokratycznej z początkiem XXI wieku, znaczenie narkotyków w kulturze i polityce Meksyku. Jest to udana synteza zagadnienia, dzięki której otrzymujemy najważniejsze elementy składające się na kontekst historyczny i społeczny. W drugiej części poświęconej zewnętrznym uwarunkowaniom znalazł się międzynarodowy reżim kontroli narkotyków oraz polityka narkotykowa USA. Należy się zgodzić, że to są dwa zasadnicze czynniki warunkujące decyzje w polityce Meksyku. Na pozytywne podkreślenie zasługuje, że Doktorantka swobodnie

operuje zdobytą wiedzą, wiąże w komentarzach różne aspekty, ocenia je i zajmuje wyraźne stanowisko.

Trzeci rozdział to analiza problemu narkotykowego w Meksyku między 2006 a 2024 rokiem, a zatem w okresie rządów trzech prezydentów, objętych badaniem. Została w nim przeanalizowana konsumpcja substancji psychoaktywnych, ich produkcja i przemysł oraz specyfika zorganizowanej przestępczości narkotykowej. Znajdujemy tu wiele danych, też zaprezentowanych w formie przystępnych tabel i rysunków, z uwzględnieniem wszystkich substancji psychoaktywnych i uzależniających, w tym alkoholu czy tytoniu. To pokazuje nam rzeczywiste proporcje problemów. Zaś dynamika rozwoju przestępczości zorganizowanej daje wyobrażenie skuteczności metod i z czym państwo musi się mierzyć. Jest to bardzo dobry punkt wyjścia do pokazania jak kształtowała się polityka za trzech kolejnych prezydentów, w kolejnym rozdziale.

Tenże, czwarty rozdział, najdłuższy (ale dysproporcja jest tu w pełni zrozumiała) zawiera dogłębną analizę komponentów polityki narkotykowej Meksyku, od redukcji podaży, poprzez działania w obszarze zdrowia publicznego (zarówno redukcja popytu jak i szkód) po problem regulacji substancji psychoaktywnych. W każdej z tych części Autorka pokazuje założenia i podejmowane działania za kadencji poszczególnych prezydentów. Uważam, że bardzo słusznie przyjęto tu problemową strukturę a w jej ramach chronologiczną, zamiast zajmowania się osobno polityką każdego z prezydentów. Nie tylko unika się w ten sposób nieuchronnych powtórzeń, ale przede wszystkim, z punktu widzenia analizy politologicznej, w centrum staje polityka i jej instrumenty. Również w tym rozdziale potwierdza się moje przekonanie co do kompetencji merytorycznych i analitycznych Doktorantki, umiejętność dobierania niezbędnych danych, przy unikaniu mniej istotnych rozważań. Jasno ukazane są motywacje decyzji, zastosowane instrumenty, czynniki je modyfikujące, ograniczenia i efekty polityki. Wyłania się z tej analizy mało budujący obraz nieskuteczności działań, na co mają wpływ omówione wcześniej i poszerzone w tym rozdziale uwarunkowania sytuacji wewnętrznej i nacisku ze strony USA. Ale też próby przełamania impasu poprzez inicjatywy regulacji dostępu i spożycia części narkotyków (marihuany).

Ostatni, piąty rozdział omawia skutki polityki narkotykowej Meksyku – którymi, według Doktorantki są: ewolucja organizacji przestępczości narkotykowej, eskalacja przemocy oraz militaryzacja bezpieczeństwa publicznego. Jest to wynik udowodnionego w poprzednich rozdziałach ukierunkowania polityki na redukcję podaży, czyli nieuchronnie stosowanie środków siłowych.

Zakończenie dysertacji zasługuje na uznanie bowiem jest nie tylko obszerne, ale też bardzo uporządkowane, nie powtarza dosłownie wniosków z każdego rozdziału a odnosi się do sformułowanych we Wstępie pytań badawczych i hipotez. Autorka zweryfikowała poprawnie hipotezy i oceniła politykę narkotykową Meksyku. Przy czym ta ocena jest wyważona, bowiem Autorka jest świadoma ograniczeń badań nad skutecznością czy skutkami polityki (nota bene rozróżnia właściwie te dwa aspekty). Tym niemniej widać, że czuje się kompetentna by wychodzić daleko poza deskryptywne podejście czy li tylko przywoływanie opinii z literatury przedmiotu. Sformułowała także rekomendacje, które, w jej ocenie, mogłyby się przyczynić do lepszych rezultatów polityki narkotykowej Meksyku.

Omówiona powyżej, i jak widać wysoko przeze mnie oceniana, treść dysertacji ma doskonałe fundamenty w źródłach i literaturze przedmiotu, które wykorzystała Doktorantka. Bibliografia jest bardzo bogata, zawiera zarówno źródła prymarne - liczne dokumenty, raporty, jak i opracowania w trzech językach, poza polskim też w hiszpańskim i angielskim. Bez takich kompetencji językowych zresztą, ten temat nie mógłby być zrealizowany. Co najważniejsze, nie tylko zostały zgromadzone na użytek dysertacji te liczne prace, ale też widać umiejętność ich wykorzystania. Jak wynika z analizy stanu literatury na badany temat, opisanego we Wstępie, takie monograficzne opracowanie będzie pierwszym na rynku literatury polskojęzycznej, ale Autorka nie znalazła też takiego opracowania w języku hiszpańskim czy angielskim. To sugeruje może i potrzebę by opublikować wyniki nie tylko w języku polskim. Mimo bogactwa przeglądniętych źródeł można oczywiście znaleźć zawsze jeszcze jakieś przydatne, poniżej podrzucam parę takich tytułów, wiążących się z niektórymi aspektami poruszonymi w badaniach, jak (de-)sekurytyzacja: Crick, E. (2012). Drugs as an Existential Threat: An Analysis of the International Securitization of Drugs. *International Journal of Drug Policy*, 23(5), 407-414; Másmela, C. C., & Tickner, A. B. (2017). Desecuritizing the 'War on Drugs'. In M. A. G., Suarez, R. D. Villa, & B, Weiffen (Eds.), *Power Dynamics and Regional Security in Latin America* (pp. 295-318). Palgrave Macmillan. Czy powiązanie z prawami człowieka: Johnstad, P. G. (2023). The International Regime of Drug Control May Violate the Human Right to Life and Security. *International Journal of Drug Policy*, 113, 103960; Barrett, D., Lines, R., Schleifer, R., Ellilott, R., & Bewley-Taylor, D. (2013). *Recalibrating the Regime: The Need for a Human Rights-Based Approach to International Drug Policy*. Report 13. Beckley Foundation. Retrieved June 7, 2023, from http://www.hivlegalnetwork.ca/site/wp-content/uploads/2013/04/HR_IDP_Mar08-ENG.pdf; Stevens, A., Hughes, C. E., Hulme, S., & Cassidy, R. (2022). Depenalization, Diversion and Decriminalization: a Realist Review and

Programme Theory of Alternatives to Criminalization for Simple Drug Possession. *European Journal of Criminology*, 19(1), 29–54.

Kwestie warsztatowe i techniczne

Recenzowana praca zasługuje też na uznanie pod względem jej strony formalnej.

Przede wszystkim Autorka udowodniła doskonałą znajomość warsztatu w konstruowaniu i zastosowaniu przypisów (blisko 900). Ich umiejscowienie w tekście jest właściwe a zapis prawidłowy. Dotyczy to też przypisów materiałowych, uzupełniających czy wyjaśniających – rzeczywiście przydatnych. Wychwyciłam pojedyncze ‘problemy’, jak brak przypisu przy cytacie (s. 211), czy niewystarczające dane bibliograficzne (przypis 635). W kilku przypadkach zapisy bibliograficzne były niekonsekwentne (np. zastosowanie Ibidem). Przy tak wielkiej ilości przypisów to zupełnie marginalne kwestie.

Wcześniej odnosiłam się do imponującego zasobu wykorzystanej literatury i źródeł. W tym miejscu, tylko uwaga warsztatowa, co do struktury Bibliografii. Mam nieco wątpliwości w odniesieniu do działu Dokumenty i raporty. Sama sugeruje często łączenie tych dwóch typów źródeł, ale w tej pracy mamy do czynienia z ogromnym zasobem tej sekcji i chyba byłoby lepiej gdyby dokumenty zostały wydzielone. Szczególnie, że nie mam pewności czy wszystkie prace wskazane w tym dziale, a nie będące dokumentami, rzeczywiście kwalifikują się do raportów a nie różnego typu opracowań. Podział by chyba pomógł w bardziej klarownym ich odczytywaniu i wyszukiwaniu.

Istotnym walorem warsztatowym pracy, w mej ocenie, są bardzo przydatne graficzne ilustracje analizy – czyli tabele, rysunki, mapy. Jest ich relatywnie sporo, jednak nie służą zbytecznemu powtarzaniu tego co znalazło się w opisie, pozwalają za to na zapoznanie się z większą ilością przydatnych danych, podkreślają dynamikę, ewolucję procesów itd. Wiele z nich jest też opracowaniem autorskim na podstawie różnych źródeł, co wymaga zawsze sporo pracy i umiejętności wyszukania danych. Mam jednak sugestię co do Wykazu tych tabel itp., który znalazł się w dysertacji – że poza ich numeracją i tytułem, wskazane byłoby też podać stronę, gdzie je można znaleźć w pracy.

Tego jednak czego mi najbardziej zabrakło w recenzowanej pracy, pod względem formalnym, to Spis skrótów. Szczególnie, że w dysertacji pojawia się ich wiele, istotnych i takich, które nie są powszechnie znane. I mimo, że prawidłowo, Autorka przy pierwszym zastosowaniu skrótu podaje pełną nazwę, to np. po 200 stronach czytania, mamy prawo już tego nie pamiętać.

Pod względem stylistycznym, nie mam najmniejszych zastrzeżeń do pracy. Jest pisana bardzo jasno i interesująco, nie ma zbytecznych powtórzeń, nie jest to też 'suchy' czy 'sztucznie naukowy' język. Autorka precyzyjnie używa terminów po wyjaśnieniu, gdzie to niezbędne, jak je należy w jej pracy rozumieć. Tylko pojedyncze zdania są niejasne (np. zdanie przed przypisem 514). Możliwe też, że jest pomyłka (tabela 1.3, s.41 - postaci alkoholu?; s. 161 – zdanie: „Uprawa konopi indyjskich wzrosła o 35 % z 12 000 ha w roku 1992 r. do 8 900 ha w 2008 r.”, wygląda na to, że zmalała? A zatem chyba ilość ha w 2008 musi być inna?). Natomiast warto by zrobić korektę pracy pod kątem tzw. 'maszynówek', bo jest ich trochę, czasami więcej niż jedna, dwie na stronie i w niektórych, choć rzadkich przypadkach, rzutują na składnię czy ortografię. Dla ułatwienia korekty, gdy praca będzie przygotowywana do wydania (co gorąco popieram), podaję strony (choć nie pretenduję do tego, że wychyciłam wszystkie): s.9, 12, 17, 19, 27, 29, 30, 44, 49, 79, 80, 88, 90, 93, 99, 105, 110, 112, 116, 118, 130, 135, 140, 154, 165, 167, 170, 171, 173, 174, 177, 182, 183, 184, 188, 191, 193, 194, 196, 201, 202, 203, 204, 207, 209, 210, 211, 212, 217, 219, 221, 226, 229, 230, 235, 251, 258, 259, 261, 262, 272, 273, 274, 276, 285, 287, 291, 293, 305, 307, 311, 322, 324, 337, 342, 344, 352, 353, 354, 356, 358, 360, 363, 366, 374, 379.

Konkluzja

Jak można zauważyć z powyższej recenzji moja opinia o dysertacji Pani mgr Aleksandry Jargiełło jest bardzo dobra. Odnosząc się zatem w podsumowaniu do kluczowych oczekiwań wobec pracy doktorskiej stwierdzam, że niniejsza rozprawa stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego o istotnej wadze merytorycznej. Jej Autorka udowodniła umiejętność samodzielnego prowadzenia badań, wykazała się wiedzą teoretyczną a zastosowane przez nią metody oraz narzędzia badań przyczyniły się do właściwego rozwiązania postawionych pytań i hipotez. Podstawa źródłowa pracy jest w pełni wiarygodna. A ponadto warsztat naukowy i umiejętności pisarskie bardzo dobre. Praca potwierdza przede wszystkim znajomość pojęć i analizy politologicznej, choć ma też wymiar interdyscyplinarny, ze względu na analizę kontekstu międzynarodowego, teorii stosunków międzynarodowych, prawa i historii. W mojej ocenie wnosi istotną wartość dodatkową, przyczyniając się do rozwoju wiedzy politologicznej. Jeśli ukaże się drukiem, co rekomenduję, wypełni lukę, stanowiąc pierwsze tego typu, monograficzne opracowanie problemu polityki narkotykowej Meksyku.

Z pełnym przekonaniem wnoszę zatem o przejście do dalszych etapów postępowania przy obronach prac doktorskich.